

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Jordbruksverket

Yttrande över ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2015:2) om ansökan om jordbrukarstöd

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Remissen innehåller förslag till ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2015:2) om ansökan om jordbrukarstöd. Det anges att ändring av ansökanföreskriften främst berör sista ansökningsdatum och införandet av en ny paragraf med anledning av att förlängning av åtaganden ska vara möjliga att göra från och med 2020. Det anges vidare att de flesta av ändringarna som föreslås är redaktionella vilket bland annat inkluderar ändring av årtal från 2019 till 2020.

Det anges även att föreskrifterna idag innehåller samlade gemensamma bestämmelser främst för hur jordbrukare ansöker om stöd. Det finns bland annat grundläggande krav för ansökan, viktiga tidpunkter, hur ansökan om utbetalning och åtaganden för miljöersättningar görs, vilka uppgifter som ska lämnas senast sista ansökningsdag och regler för överlåtelser. En stor del av reglerna för ansökningsprocessen anges redan finnas i EU-regelverket.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

Det anges att målet med föreskrifterna är att det ska finnas tydliga regler för hur jordbrukarna ska söka de stöd och ersättningar som omfattas av föreskriften, så att ansökningsprocessen och handläggningen blir så enhetlig och förutsägbar som möjlig. Avseende förlängning av åtaganden anges även att förordning (2015:406) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder föreskriver att det inom befintlig programperiod ska vara möjligt att förlänga åtaganden som har löpt ut. Dessa åtaganden ska 2020 vara möjliga att förlänga. Förslaget om förlängning av åtagande är utformat så att även jordbrukare som sökt åtagande men alltjämt saknar beslut om åtagande ska kunna förlänga åtagande om villkoren i 10 d § också är uppfyllda.

Regelrådet finner redovisningen av bakgrund och syfte med förslaget godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Förslagsställaren anger att de ändringar som görs är hänförliga till att det är ett nytt stödår och nödvändiga för att jordbrukarna ska kunna göra sina ansökningar. Om ändringarna inte görs kommer jordbrukarna inte kunna göra sina ansökningar. Det finns därför inte några alternativ till att göra dessa ändringar. Det framgår även att om inte ändringen som medför att även länsstyrelsen ska kunna medge undantag på grund av särskilda skäl kommer inte paragrafen användas på det sätt som den är tänkt. Om ingen ändring genomförs kommer den äldre bristfälliga regleringen att kvarstå. Avseende förlängning av åtaganden anges att om inte förändringen genomförs kommer jordbrukare som har ett åtagande som löpte ut 2019 inte att kunna ansöka om förlängning av åtaganden. Därmed skulle de från och med 2020 inte kunna få stöd för den begärda ersättningsformen. Någon alternativ lösning anges inte finnas.

Regelrådet gör följande bedömning. Givet det angivna övergripande målet med föreskrifterna går det på förhand inte att sluta sig till att det hade kunnat finnas andra lösningar. Genom att tydliggöra ramarna för föreskriftsarbetet hade konsekvensutredningens kvalitet höjts och det hade blivit tydligare om det finns begränsningar i överordnad rätt att föreslå andra lösningar och/eller varför eventuella andra lösningar inte är mer ändamålsenliga.

Regelrådet finner redovisningen av alternativa lösningar bristfällig men redovisningen avseende effekter av om ingen reglering kommer till stånd godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Det anges att regleringen överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

Av konsekvensutredningen framgår även att bemyndiganden för direktstöden finns i förordningen (2014:1101) om EU:s direktstöd för jordbrukare och att en stor del av reglerna för ansökningsprocessen anges redan finnas i EU-regelverket. Avseende sista ansökningsdag anges att Jordbruksverket inför varje stödår utreder vilket datum som är lämpligaste ansökningsdag för det kommande stödåret. Utredningen tar hänsyn till krav som ställs från bland annat kommissionen för att säkerställa en korrekt utbetalning av stöd.

Regelrådet gör följande bedömning. Det borde ha framgått motiv för bedömningen om överensstämmelse med EU-rätten. Det är heller inte tydligt om förslaget på något vis kan anses gå utöver EU-rätten eller på vilket sätt ansökningsdagen fastställts med hänsyn till krav från kommissionen eller vilka krav som kommissionen har ställt. Trots det angivna anser Regelrådet att den information som finns utspridd i remissen likväl medför att det sammantaget anses finnas tillräckliga uppgifter.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Det anges att föreskrifterna måste träda i kraft innan SAM internet¹ öppnar för att Jordbruksverket ska kunna handlägga ansökningarna. SAM internet är planerat att öppna för ansökningar den 5 februari 2020. Föreskrifterna anges träda i kraft den XX januari 2020. Vidare anges att de förändringar som får störst påverkan på jordbrukarna är fastställandet av sista ansökningsdag och införandet av den nya paragrafen med anledning av att förlängning av åtaganden ska vara möjliga att göra.

¹ SAM Internet är e-tjänsten där ansökningar, anmälningar, kompletteringar eller ändringar sker.

Det framgår att Jordbruksverket kommer att ge information om de ändringar som görs i föreskriften till de som berörs av regleringen i föreskriften via etablerade kanaler. Det kommer bland annat att ske via Jordbruksverks hemsida, riktade utskick och information i olika forum. Det anges också att inför att SAM internet öppnar gör Jordbruksverket ett riktat utskick till dem som sökte föregående år.

Regelrådet gör följande bedömning. Det hade varit önskvärt om det framgick uppgifter om eventuell behov av speciella informationsinsatser till de företag som inte ansökt tidigare år.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Det anges att reglerna riktar sig till jordbruksföretag som huvudsakligen är små företag. Uppskattningsvis söker cirka 60 000 jordbruksföretag stöd varje år. Den nya regleringen om förlängning av åtaganden kommer uppskattningsvis att som mest beröra drygt 21 000 företag med totalt nästan 33 000 åtaganden för ekologisk produktion, betesmarker, slätterängar, vallodling och fäbodan. Siffrorna anges avse det antal åtaganden och det antal företag som har åtaganden som löper ut 2019. Förslagsställaren har vidare antagit att nästan alla lantbrukare som berörs kommer att vilja förlänga sina åtaganden.

Regelrådet gör följande bedömning. Bedömningen om företagens storlek borde ha kunnat förtydligas med någon form av kvantifiering. Enligt Regelrådet är avsaknaden av ytterligare uppgifter en brist.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån antal och bransch godtagbar men redovisningen avseende berörda företag utifrån storlek bristfällig.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Förslagsställaren har gjort bedömningen att regleringen bedöms få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt.

Administrativa kostnader

Det anges att den nya regleringen i 10 e § som avser förlängning av åtaganden kommer att innebära en viss administrativ börda. De jordbrukare som vill förlänga åtaganden som löpt ut kommer att behöva ange det i sin SAM-ansökan. Jordbruksverket antar vidare att i stort sett alla jordbrukare som berörs kommer att vilja förlänga sina åtaganden, det vill säga nästan 33 000 åtaganden fördelade på drygt 21 000 företag. Den bedömda tidsåtgången är 0,1 timme och medför en ökad kostnad om 462 000 kronor för 21 000 företag. Bördan beräknas bli minimal eftersom åtagandet i de flesta fall förlängs enligt den omfattning de haft. Vidare anges att övriga ändringar inte bedöms förändra jordbrukarnas administrativa börda.

Regelrådet gör följande bedömning. Redovisningen är tillräcklig men för att tydliggöra ytterligare hade uppgifter om timkostnad också kunnat framgå samt vad en sådan uppgift är baserad på.

Regelrådet finner redovisningen av förslaget administrativa kostnader godtagbar.

Andra kostnader och verksamhet

Förslagsställaren gör bedömningen att de ändringar som föreslås inte medför några andra kostnader för företagen eller att de behöver vidta några andra förändringar.

Regelrådet gör följande bedömning. För att tydliggöra konsekvenserna av förslaget hade redovisningen kunnat inkludera närmare uppgifter om vad en förlängning av åtaganden de facto innebär för jordbrukaren. Detta hade exempelvis kunnat ske genom att tydliggöra vilka effekter en utebliven förlängning skulle kunna ha för den enskilda jordbrukaren och om det innebär uteblivet stöd samt vilka konsekvenser detta skulle ha. Befintliga uppgifter är likväl tillräckliga i detta fall.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets andra kostnader och verksamhet godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Förslagsställaren gör bedömningen att de ändringar som föreslås inte påverkar företagen i andra avseenden än vad som nämnts tidigare. Den nya regleringen i 10 e § kommer inte att påverka konkurrensförhållandena eftersom åtagandet redan finns och förlängs.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Förslagsställaren gör bedömningen att de ändringar som föreslås inte påverkar företagen i andra avseenden än vad som tidigare behandlats.

Regelrådet finner redovisningen av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Enligt förslagsställaren riktar sig reglerna till jordbruksföretag som huvudsakligen är små företag. Det anges att särskild hänsyn därför inte behöver tas för en viss grupp vid utformningen av reglerna.

Regelrådet gör följande bedömning. Det saknas ytterligare motiv till bedömningen. Enbart det faktum att merparten av berörda företag är små medför per automatik inte att någon särskild hänsyn inte är nödvändig. Om bedömningen är att föreskrifterna i sin helhet anpassats för att de berörda aktörerna just är små företag borde detta ha framgått i konsekvensutredningen.

Regelrådet finner redovisningen av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning bristfällig.

Sammantagen bedömning

Enligt Regelrådet är delar av konsekvensutredningen otillräckligt redovisade. Redovisningen avseende bland annat antal företag och administrativa kostnader är likväl tydlig varför de identifierade bristerna inte är avgörande för bedömningen. Detta i kombination med att de största effekterna potentiellt skulle härröra från en utebliven reglering medför att Regelrådet sammantaget anser att det framgår tillräckliga uppgifter för att bedöma förslaget effekter för företag.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 20 november 2019.

I beslutet deltog Elisabeth Thand Ringqvist, ordförande, Hanna Björknäs, Yvonne von Friedrichs, Claes Norberg och Lennart Renbjer.

Ärendet föredrogs av Katarina Porko.

Elisabeth Thand Ringqvist
Ordförande

Katarina Porko
Föredragande